N°. 303. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van een tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
Iedere regel meer. . . . . » 0.15.
Altoos bovendien 35 cts. zegelgeld.
Advertentien van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelgeld daaronder begrepen.

DINGSDAG 16 MEI.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 'sGravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement *f* 70, Ned. Cour.

Berigt aan HH. Uitgevers van Boekwerken.

De Redactie van *de Grondwet* ontvangt dagelijks, ter beoordeeling, vele brochures en boekwerken. Zij bepaalt zich zelden tot eene bloote aankondiging; maar geeft in den regel, gelijk de groote Engelsche en Fransche dagbladen, eene gemotiveerde beoordeeling der haar toegezondene vlugschriften en boeken. Gelijk alle andere dagbladen moet zij evenwel aan de voorwaarde blijven vasthouden, dat slechts die geschriften worden *beoordeeld*, waaraan de uitgave, onder de rubriek *Advertentiën*, wordt aangekondigd.

Na vier dagen langdurige discussiën werden eindelijk de algemeene debatten van de wet op het armbestuur gesloten. Zeer zonderling voor ieder, wien de oorsprong *dezer* Kamer een geheim is, waren toon en inhoud van alle redevoeringen, bij die gelegenheid uitgesproken.

Den hoorder scheen het meermalen toe, dat hij zich bevond niet in tegenwoordigheid van de Staten-Generaal, maar in die eener kerkvergadering; of, dat hij proefpreeken van beroepen predikanten had te beoordeelen.

Men hoorde er bijbelplaatsen verklaren, de gewijde schrift van het eene eind tot het andere doorsnuffelen; en de zalvende toon en de gebaren van den predikant waren niet de minst indrukwekkende ingrediënten van de discussie.

»Dwingt ze om in te gaan« werd geleeraard als de pligt der Staten-Generaal, die gebonden zijn, te waken, dat de grondwettige vrijheid van godsdienst in den ruimsten zin worde gehandhaafd. Een beginsel werd gepredikt, dat, bij de toepassing, de armen-bevolking dwingen zou, huichelaars te worden.

»De arme heeft geen regt *om te leven«* was de stelling van anderen, die zich bij voorkeur opsieren met den naam van *Christelijke* partij; en op die wijze ging het, op weinige uitzonderingen na, vier dagen achtereen voort.

Wanneer het van wege het algemeen belang niet als hoogst bedroevend ware aan te merken, dat het kerkelijke element zoo zeer het politieke had verdrongen in eene vergadering, wier roeping en werkkring zich alleen tot het politiek gebied moeten bepalen, men zou er om kunnen lagchen.

Wat zal evenwel het lot zijn van de Armenwet?

Ook na vier dagen discussie is het onmogelijk, dat te voorspellen.

De meerderheid der Kamer, door geestelijken invloed gekozen, houdt natuurlijk, haren oorsprong gedachtig en, met de maand Junij in het oog, aan de onbeperkte vrijheid en onafhankelijkheid der kerkelijke liefdadigheid vast. Velen willen daaraan zelfs de burgerlijke weldadigheid geheel hebben opgeofferd, en van het domicilie van onderstand niets weten, zonder een oogenblik terug te deinzen voor de gevolgen, die als dan bij weigering van onderstand, om geestelijke redenen, vele armen moeten treffen. Daarentegen blijft de Minister, zonder een stap te verzetten, vast aan het beginselloos beginsel, in de wet neêrgelegd.

Bij iedere andere Kamer, bij elke andere Regering ware het dus, na deze verhouding, gemakkelijk te voorspellen, dat de wet moet worden verworpen of zoodanig geamendeerd, dat de Regering zich daarmede niet zou kunnen vereenigen. Bij *deze* Kamer en bij *deze* Regering is, dergelijke voorspelling hoogst gewaagd.

Reeds nu heeft men gezien, dat de anti-revolutionaire partij, na in het eerst van de *onmogelijkheid* eener aanneming gewaagd te hebben, later, bij monde van den heer GROEN, de kansen van *mogelijkheid* eener aanneming heeft berekend, daarbij alle mogelijke toegeeflijkheid belovende. Na het stelsel der wet gelijk gesteld te hebben met dat van het ontwerp THORBECKE is later beloofd, om alles op te offeren wat individuele meening kon zijn. Het is duidelijk, dat daaronder *alles* begrepen kan worden, en wij voorzien, van die zijde, dezelfde comedie als bij de discussie over de wet op de kerkgenootschappen, toen, tot op het laatste oogenblik, met groote aandoenlijkheid werd verzekerd, dat men nog niet wist *hoe* men stemmen zou!

Gelijke contenance zou ons ook van den kant der Regering niet verwonderen. Zonder af te gaan van haar stelsel, kan zij de reeds voorgestelde amendementen niet aannemen, en de Hemel weet *welke* haar nog te wachten staan? De heer VAN HALL gaf den heer GROEN eenmaal »de verzekering«, dat »waar het maatregelen geldt, die het Ministerie be»grijpt te moeten voorstellen en verdedigen in het be»lang van het Vaderland, dat Ministerie, zoo God het »kracht geeft, zijne stelling zal weten te handhaven.« Tot dus ver hebben wij gezien, dat de Regering steeds met stille trom hare stelling heeft opgegeven en dat zij geslagen werd, waar zij, zoo als bij de wet op de Inkwartieringen, die wilde handhaven. Nu zou het ons niet verwonderen, wanneer de heer VAN HALL, bij de overneming van de, met het regerings-beginsel meest strijdige amendementen, eenvoudig kwam verklaren, »dat God het Ministerie *geen* kracht heeft gegeven« en dat het derhalve niet gehouden was, zijne stelling te handhaven.

Naar onze meening zou dit eene volte face zijn, die aan den oorsprong *dezer* Kamer hulde bewijzen en *deze* Regering bij uitnemendheid waardig zou zijn.

Wie zich alzoo in berekeningen verdiept omtrent den waarschijnlijken uitslag der discussie: hij handelt dwaas; want hij zou vergeten, dat wij eene meerderheid bezitten, die ieder oogenblik als de cameleon van kleur verandert, en eene Regering, die, om eene wet tot stand te zien komen, nog al veel over haar kant laat gaan.

De vooruitzigten, welke bij de optreding van een nieuw Ministerie werden geopend, om de bestaande kies-, provinciale- en gemeentewetten naar de tegenovergestelde rigting te wijzigen, schijnen niet te zullen verwezenlijkt worden.

Immers, er schijnt bij den Minister van Binnenlandsche Zaken geen het minste voornemen te bestaan, om eenige verandering te brengen in de regels voor het heffen van plaatselijke belastingen, bij de gemeentewet voorgeschreven.

Bij circulaire van 7 Mei jl. is door den Minister aan de Gedeputeerde Staten in de provincien herinnerd, dat, volgens art. 291 der gemeentewet, alle plaatselijke belastingen binnen vijf jaren na de dagteekening dezer wet (29 Junij 1851) herzien en aan 's Konings goedkeuring onderworpen moeten worden, en dat van die vijf jaren reeds bijna drie verloopen zijn, terwijl van een aantal gemeente-besturen nog geene voorstellen tot herziening zijn ontvangen. De Minister gelooft, dat, indien vele gemeenten daarmede wachten tot aan het einde van den gestelden termijn, het te vreezen is, dat de menigvuldige voorstellen, die dan bij het Departement van Binnenlandsche Zaken zullen inkomen, niet vóór het verstrijken van den termijn zullen kunnen onderzocht en afgedaan worden, — en dat *de gemeente-besturen het dan aan zich zelve te wijten zouden hebben, wanneer zij gedurende korter of langer tijd van het heffen van belastingen verstoken waren.* — De gemeente-besturen zijn dus uitgenoodigd, om dien arbeid hoe eerder hoe beter aan te vangen of te volbrengen.

Wie met oplettendheid, nu sedert een jaar, het officiëel gedeelte der *Staats-Courant* heeft nagegaan, zal met leedwezen tot de overtuiging moeten komen, dat wij dagelijks meer tot het heillooze tijdvak der familie- en vrienden-regering terugkeeren: een tijdvak, rijk aan onheilen en betreurenswaardige gevolgen, en dat men, met het jaar 1848, als voor goed gesloten had mogen achten.

Meermalen werd aan het vorige Ministerie verweten, dat het zijne vrienden, bij uitsluiting van anderen, plaatste. Wij hebben nog altijd op het bewijs gewacht, en daarentegen vroeger zeer duidelijk aangetoond, dat, wanneer dat Ministerie meer zijn eigenbelang dan dat van het algemeen ter harte genomen had, waarschijnlijk zoo velen niet met ambt en gezag waren bekleed geworden, die later beiden als wapenen *tegen* het Ministerie gebruikten.

Wij meenen, dat het niet ondienstig is, eenige proeven mede te deelen tot staving van onze meening, dat familie en vrienden — nu eens met achterstelling van hooger aanspraak, dan weder met gemis van die waarborgen, welke de Natie het regt heeft in ambtenaren, elk naar hun werkkring, te vorderen — door het tegenwoordig Ministerie met posten en betrekkingen worden begiftigd. Het spreekt wel van zelf, dat wij slechts enkele voorbeelden kunnen noemen, ook omdat het ons niet is gegeven, de relatiën te kennen van ieder, die sedert April des vorigen jaars tot eenige bediening benoemd is geworden.

Voor ditmaal bepalen wij ons bij het Ministerie van Justitie.

Wij spreken niet over de benoeming van den heer D'ENGELBRONNER, tot secretaris-generaal, toen het lijk van den waardigen heer MÜLLER nog naauwelijks koud was. Wij spreken er daarom niet van; omdat we anders zouden moeten vragen, of soms ook in de verpligtingen, welke de heer DIRK DONKER CURTIUS heeft jegens dien heer, van wege diens bemoeijingen en relatiën met *het Politieblad*, en of ook niet in de intime relatiën tusschen dien heer en den heer VAN HALL, zoo als eene nog al indruk makende brochure van den heer ADRIAN, ons die dezer dagen heeft leeren kennen, de redenen zijn opgesloten, *waarom* men den heer D'ENGELBRONNER niet heeft kunnen passeren? Wij spreken dus van den secretaris-generaal van Justitie niet.

De wereld kent de ijselijke antipathie van Mr. DIRK DONKER tegen de »familie-regering«. Wie 's mans donderende toespraken aan het volk, alleen over dit punt, kent, zal met ons toestemmen, dat, ten aanzien van den Minister van Justitie, hier alleen aan toeval zal moeten gedacht worden; en men weet, hoe zonderling het toeval soms spelen kan.

Zoo hebben we, als eerste voorbeeld, den heer A. DONKER, die van postdirecteur te Edam, benoemd werd tot postdirecteur te Goes. Deze betrekking was opengevallen en de administratie deed eene voordragt, waarop een postdirecteur uit Zeeland boven aan stond, als hebbende op de vacature de meeste regten en aanspraak. Aan den heer DONKER was zelfs niet gedacht. Intusschen: die heer is, toevallig, een neefje van den Minister van Justitie, en hij passeert plotseling, zonder voordragt, andere ambtenaren van talent en aanspraak.

Een tweede voorbeeld is nog treffender. Een andere neef, nu nadert het meer in het bloed, nu is het geheel dezelfde naam, wordt dezer dagen, even plotseling, lid van het geregtshof in Suriname, nadat die neef, de betrekking, welke hij tot dusver vervulde, te danken had aan *neef*, toen deze bij eene vorige gelegenheid Minister van Justitie was. Wij spreken van Mr. G. DONKER CURTIUS, tot dusver regter in de arrondissements-regtbank te Maastricht, die nu voorzien is van een postje, dat ongeveer *f* 7 à 8000 's jaars moet opleveren. De aard der gedane benoeming schijnt de meening te veroorloven, dat zij volgenderwijze heeft plaats gegrepen. De Minister van Koloniën had deze gewigtige betrekking te vervullen en riep den bijstand in van zijn collega van Justitie, om hem te helpen in het zoeken naar een geschikt persoon. De heer DONKER CURTIUS, de Minister van Justitie, antwoordde daarop den Minister van Koloniën, dat hij voor die vacature kwalijk een onzer hooge regterlijke ambtenaren, die meestal goed gezeten waren, kon aanbevelen; maar dat hem een uitstekend knap man in de gedachte was gekomen, wiens positie, in menig opzigt, tevens mêebragt, dat hem eene dergelijke bevordering niet onwelkom zou zijn. Wel is waar, was de voorgedragene *een eigen neefje*,

maar de Minister zal zijn collega, bij de recommandatie, te gelijkertijd een exemplaar toegezonden hebben van zijne brochures »*Orde*« en »*Vrijheid en orde*« als afdoend betoog, dat van zijn kant aan nepotisme of oligarchie geen oogenblik gedacht kon worden. De heer PAHUD was het dan ook onmiddellijk met ons eens, dat hier het loutere toeval in het spel was; maar toen deze Minister aan zijn collega van Justitie te kennen gaf, dat men hier en daar verbaasd stond over de bewering, dat het aanstaande lid van het geregtshof in Suriname behooren zou onder de uitstekend knappe mannen, toen zal de Min. van Justitie zijnen ambtgenoot volgender wijze gerust gesteld hebben: »Hoe kunt gij u toch aan praatjes storen? Heet de kandidaat niet, gelijk ik, DONKER CURTIUS? Zijn niet alle DONKER CURTIUSSEN knappe, uitstekend knappe menschen? Ik zelf, bijvoorbeeld, promoveerde reeds op mijn negentiende jaar tot advocaat, en ofschoon ik er toen niet veel van wist, zie wat ik ben geworden: reeds tweemalen eene Excellentie! Dat is de werking van het geniale bloed der DONKER CURTIUSSEN. Ofschoon mijn neef, bij het verlaten van de Academie, stellig niet meer had geleerd dan ik geweten heb op mijn negentiende jaar, ben ik er zeker van, dat hij, even als ik, tot roem van zijn Vaderland zal strekken. Het behoort in ons bloed, dat we in verstand toenemen naarmate de posten grooter zijn, die we krijgen.« Deze overtuigende betoogtrant was te kras voor den zwakken tegenstand des Ministers van Koloniën, wiens helder doorzigt en diep begrip tot een spreekwoord zijn geworden.... en Mr. G. DONKER CURTIUS verscheen, in de *Staats-Courant*, als lid van het Hoog Geregtshof te Suriname!

Het voorbeeld, aldus door den Minister van Justitie gegeven, wordt ijverig gevolgd door Zijner Excell. secretaris-generaal. Men zegt, dat de Minister hem niets weigeren kan. Overigens, goed vóórgaan doet goed volgen.

Zoo hebben dezer dagen twee benoemingen plaats gehad, die waarlijk merkwaardig zijn. De heeren Mrs. DAAN FOCKEMA en VAN SON werden benoemd tot substituut-officiers van Justitie, de eerste te Rotterdam, de tweede te Middelburg. De heer FOCKEMA stond *niet* op de voordragt; de heer VAN SON als tweede candidaat, terwijl de beide anderen, gunstig bekende regtsgeleerden, reeds sedert lang de betrekking van kantonregters hadden vervuld. Beide heeren substituut-officieren zijn piepjonge advocaten, van wie niets anders bekend is, dan dat de heer FOCKEMA geen driemaal in zijn leven en de heer VAN SON nog nimmer anders in de pleitzaal is verschenen, dan wanneer hem, ambtshalve, eene criminele zaak ter verdediging was opgedragen. Zelfs moet laatstgenoemde, onder het vorig Ministerie, gesolliciteerd hebben, om te worden adjunct-commies bij het Ministerie van Finantiën; maar moeten informatiën naar zijne bekwaamheden het toestaan van het verzoek onmogelijk hebben gemaakt.

Men verdiept zich in gissingen, hoe het mogelijk is, dat deze twee jeugdige advocaten, plotseling, met voorbijgang van anderen, benoemd werden tot gewigtige regterlijke betrekkingen, waardoor zij soms over de vrijheid der burgers van den Staat kunnen beschikken? Uit hetgeen nog onlangs te Zwolle plaats had, waar een substituut-officier van justitie *bij ongeluk* een persoon vier maanden in hechtenis heeft gehouden, blijkt toch duidelijk van hoeveel belang deze betrekking is, en hoe men eischen moet, dat hij, die haar bekleedt, daartoe de noodige bekwaamheid en bedachtzaamheid bezit!

De oplossing van het raadsel is evenwel niet zeer moeijelijk.

Als de Minister van Justitie familie heeft, de secretaris-generaal heeft het geluk daar niet zonder te zijn.

Hij heeft vooreerst eene eigene zuster, en die wel gaarne een man had met eene goede betrekking.

De secretaris heeft bovendien eene vrouw, en die vrouw bezit ook al eene zuster, die niet minder gaarne bezorgd wenschte te zijn.

De wensch is natuurlijk en billijk tevens; want die bij het vuur is warmt zich.

Nu is de heer FOCKEMA geëngageerd met eene zuster der vrouw van den secretaris-generaal d'ENGELBRONNER; en de heer VAN SON is geëngageerd met eene eigene zuster van den secretaris-generaal van Justitie.

Het is onnoodig, hierbij een enkel woord tot verdere toelichting te voegen.

Buitenland.

TURKIJE.

De laatst ontvangen berigten zijn de volgende:

De Fransche *Moniteur* bevat een zeer hevig artikel tegen Griekenland, waarin herinnerd wordt aan de weldaden, welke dit land van Frankrijk ontvangen heeft; op de ondankbare en verblinde Regering van het eerstgemelde land alleen, valt de verantwoordelijkheid voor het verlies van den steun, die het nooit ontbroken heeft.

De legercorpsen in Italie en Gallicie worden ook op voet van oorlog gebragt. Er is niets nieuws van het tooneel des oorlogs.

De Russische veldmaarschalk Paskewitsch is te Kallarasch aangekomen, doch volgens berigt uit Weenen van 14 dezer zijn prins Paskewitsch en Gortschakoff te Silistria aangekomen. Den 11den dezer is het bombardement van die stad met 80 stukken geschut van zwaar kaliber op nieuw begonnen.

De ontruiming van Klein-Wallachije is gestaakt.

— De depêche, houdende, dat Oostenrijk aan Rusland eene nieuwe uitnoodiging gedaan heeft, om de Vorstendommen te ontruimen, en waarbij tevens eenige gevallen worden opgegeven, die het zouden kunnen doen besluiten werkdadig in den krijg tusschenbeide te komen, heeft te Parijs een levendigen indruk te weeg gebragt. Zonder zich aan overdrijving schuldig te maken, mag men uit dat voorval dit afleiden, dat Oostenrijk een nieuwen stap nader tot de Westelijke mogendheden doet en dat zijne gewapende tusschenkomst in korter of langer tijd kan worden te gemoet gezien. Dat berigt erlangt meerder gewigt, door eene andere depêche van Weenen, waaruit blijkt dat de Oostenrijksche legercorpsen, in Italie en Gallicie gestationneerd, op voet van oorlog zullen gebragt worden. Zoo zich dit bevestigt, dan mag men het er voor houden, dat Oostenrijk het voornemen heeft, om aan den strijd tegen Rusland deel te nemen, maar in welk geval het daartoe besluiten zal, zal nader moeten blijken.

Dat vertrouwen op die besluiten van Oostenrijk heeft de vrees geheel doen verdwijnen, die de houding van Pruissen in de laatste dagen had doen ontstaan, en waarvan het ontslag van den ridder von Bunsen en van den generaal von Bonin, alsmede het nederleggen door den Prins van Pruissen van zijne militaire betrekkingen de opvolgende verschijnselen geweest zijn. De voorstanders van een verbond met het Westen hopen te Berlijn, dat het Oostenrijk zal gelukken Pruissen mede te slepen, en dat de Russischgezindheid van het Pruissische hof van korten duur zijn zal. Hoe dit zij, het is niet te ontkennen, dat de voorstanders van eene strikte onzijdigheid, overhellende tot gehechtheid aan Rusland, bij de Pruissische Regering op dit oogenblik de overhand hebben behaald. Men spreekt van eene zending, die uit Berlijn aan den heer von Alvensleben naar Weenen zou worden opgedragen, en die door de voorstanders van een verbond met het Westen met zekere ongerustheid wordt te gemoet gezien.

De *Kölnische Zeitung* verzekert dat de Westersche mogendheden en Oostenrijk stellige verklaringen van Pruissen zouden vragen over de wijs, waarop het voornemens is te voldoen aan het Weener protocol van 9 April jl. De zending van den graaf von Alvensleben zou tot dat punt betrekking hebben.

De Engelsche ministeriële dagbladen voeren thans een buitengemeen hevige taal tegen den koning van Pruissen, dien zij van vernieuwde besluiteloosheid in een hagchelijk tijdsgewricht beschuldigen, zoodat daarvan de nadeeligste gevolgen voor Pruissen zouden kunnen voortvloeijen ten opzigte van zijne Europesche betrekkingen. Het ontslag van den minister von Bonin en van den prins van Pruissen wordt door den tolk des ministers Palmerston als eene groote feil van de Pruissische Regering aangemerkt, maar te gelijk als een bewijs, naar welke zijde Pruissen overhelt, hetgeen in Pruissen zelf bij de meerderheid der bevolking, groote afkeuring zou verwekken.

— De Beijersche Consul von der Tann heeft den 10den dezer Munchen verlaten, belast met eene zending naar Weenen, over de Grieksche aangelegenheden.

De laatste tijdingen van de Zwarte Zee bevestigen het berigt, dat de vereenigde smaldeelen hunne opnemingen tot Sebastopel hebben voortgezet, maar dat zij vervolgens naar de rede van Kavarna zijn teruggekeerd.

Aan de oevers van den Donau blijft de staat van zaken dezelfde. De Russen vorderen niet en de Turken trekken hunne krachten bijeen. Inderdaad heeft men sedert 14 dagen à 3 weken niets nieuws vernomen en ziet men nog altijd te gemoet de bijzonderheden van overwinningen, die telkens bij geruchten waren medegedeeld. Ook schijnt het zich niet te hebben bevestigd, dat de Montenegrijnen op 5 dezer hunne vijandelijkheden tegen Turkije hebben aangevangen. Sedert 5 dezer is er ook van de Oostzee geen nader stellig berigt ontvangen. De Engelsche vloot had toen Elfsnabben verlaten. Hare tegenwoordige standplaats is onbekend. En de Fransche vloot, die drie dagen geleden den Grooten Belt is doorgetrokken, moet zich thans in de Oostzee bevinden.

In de zitting van het Britsche Lagerhuis van Vrijdag jl., heeft Sir James Graham een vroeger antwoord aangevuld, betrekkelijk de toelating van eenige Pruissische officieren aan boord der Engelsche vloot in de Oostzee. Het blijkt daaruit, dat het hun vrij staat de vloot te verlaten, zoo hun eene ontmoeting met de Russische scheepmagt onaangenaam mogt zijn. In antwoord op eene vraag van lord Dudley Stuart, heeft dezelfde Minister gezegd, dat de laatste berigten van den vlootvoogd. Napier zijn van den 5den Mei. De vloot bevond zich toen steeds op de Zweedsche kust. Er heerschte daar eene zoo zware mist, dat de admiraal het niet voorzigtig achtte zee te kiezen. Door de *Tiger* waren nabij het eiland Serpenti 12 Russische transportschepen prijs verklaard, die met krijgsvoorraad beladen waren.

Brieven uit Athene, voorkomende in den *Franschen Moniteur*, houden stellig in, dat de Grieksche Regering, niettegenstaande de nederlaag van den opstand van Epirus, zich niet laat ontmoedigen, en dat zij zich gereed maakt, een nieuwen veldtogt te ondernemen. Men weet echter, dat de eerste Fransche troepen van de afdeeling Forey, die het koningrijk Griekenland moeten bezetten, weinige dagen geleden te Marseille zijn ingescheept. Zij zullen door anderen worden gevolgd, en men kan voorzien, dat door die kleine Engelsch-Fransche uitrusting, die nieuwe poging van opstand in Griekenland nog spoediger zal worden verijdeld dan de eerste, die alleen door de Turksche troepen werd gefnuikt. Men kan het niet begrijpen, dat de Grieken het niet inzien aan welke groote onheilen zij hun land bloot-stellen, door zich vijandelijk te betoonen jegens Tu[...] dat door twee magtige mogendheden wordt bescherm[...]

De *Augsburger Zeitung* wil weten, dat de Fran[...] en Engelsche Ministers den 3 dezer Athene hebben [...] laten en zich naar het eiland van Negropart begeven [...] ben, maar, daar de *Fransche Moniteur*, die zoo [...] bijzonderheden nopens den Griekschen opstand beh[...] daarvan nog niets heeft gemeld, is het berigt nog [...] twijfel onderhevig.

Alles wat in Rusland op eene officiële wijze wordt [...] kend gemaakt, heeft het karakter, om de ontvlam[...] der gemoederen voor den godsdienstoorlog te bewe[...] Het volgende schrijven van den keizer aan den kom[...] dant van het 3e legerkorps, baron v. Osten Sacken, [...] daartoe weder tot bewijs strekken.

« Op denzelfden dag, dat de inwoners van Odessa [...] kerken der regtzinnigen vereenigd waren, om de [...] fenis-plegtigheid van den voor de verlossing der men[...] heid gekruisigden Zoon van God plegtig te vieren, he[...] de verbondenen der vijanden van zijnen heiligen [...] getracht, die stad, haren vrede en handel te verniele[...] welke Europa reeds opene voorraadschuur in ongun[...] jaren van mingewas gevonden heeft.

« De vereenigde Engelsche en Fransche vloten h[...] 12 uren achtereen onze batterijen, de woningen der [...] gers en de in de haven liggende schepen beschoten. [...] de door u aangevoerde onverschrokkene, met vast [...] trouwen op den allerhoogsten beschermer des regts [...] drongene troepen hebben den hardnekkigen aanval [...] vijands op die kusten, welke in de Apostels tijden [...] heiligen verkondiger der christelijke godsdienst in [...] vaderland opnam, roemvol afgeweerd. De heldmo[...] standvastigheid en zelfsverloochening der door uw [...] beeld aangewakkerde troepen zijn met een gunstig [...] bekroond. De stad is van eene verwoesting gered, [...] vloten hebben zich in zee geborgen. Ter herkenning [...] deze glansrijke daad, benoemen wij u tot ridder van [...] heiligen apostel Andreas, welker insignien hierne[...] gaan, en verblijven uw steeds toegenegen

NICOLAAS

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN MAANDAG 15 MEI.

De Heer van Heijde, nieuw benoemd lid uit Eindh[...] legt de bij de Grondwet gevorderde eeden af en [...] zitting.

Ingekomen twee wetsontwerpen, houdende aanvra[...] verhooging van Hoofdstuk IV der staatsbegrooting (J[...] over 1854; en tot wijziging van hetzelfde Hoofdstu[...] 1853.

Tot rapporteurs over het in overweging nemen v[...] voorstel des Heeren GROEN, zijn benoemd de Heeren [...] Heiden Reinestein, Wintgens, Mackay, Schimmelpen[...] van der Oije en Heemskerk.

Aan de orde is de discussie over de onderdeelen [...] wet op het Armbestuur.

Art. 1 wordt zonder discussie aangenomen.

Bij art. 2 heeft de heer TEN CATE het navolgende [...] dement voorgesteld. Om de laatste al. van art. 2 [...] te lezen: »*d.* Instellingen, van welken aard zij ook [...] »in welker regeling, bestuur of ondersteuning med[...] »of van wege de burgerlijke overheid wordt voorzien [...] doel van dit amend., om onderscheiding te maken [...] schen kerkelijke en bijzondere instellingen, die al [...] subsidie erlangen van de burgerlijke overheid, word[...] den voorsteller toegelicht. De heer VENING bestrijdt [...] De heer ASCH VAN WIJCK kan zich met *de beide* [...] *alinea's* van art. 1 niet vereenigen, omdat hij niet [...] kerkelijke of particuliere inrigting onder het be[...] wet wil gebragt hebben, daar de Grondwet slecht[...] armbestuur spreekt, en de Min. verklaard had, [...] beteekende *burgerlijk* armbestuur. — De minister ze[...] de reden, waarom bijzondere en kerkelijke inrigtin[...] deze wet zijn opgenomen, van tweederlei aard zijn: [...] bij regeling van dit onderwerp, de geest der Gr[...] moest worden-geraadpleegd, en dat deze zoodanige re[...] als nu geschiedt, gebiedend maakte; 2°. dat de bew[...] der regeling is ontleend aan het algemeene polit[...] Eindelijk verzette zich de minister bepaaldelijk [...] amen. van den heer TEN CATE. De heer STORM VA[...] VESANDE, maakte eene aanmerking op de onvolle[...] van al. 1 van het artikel; de heer MEEUSSEN best[...] het amendement, even als de heeren SCHIMMELPE[...] VAN DER OIJEN, VAN NISPEN, MACKAIJ, DE BRAAUW, en [...] HEIDEN REINESTEIN. De heer SLOET heeft het amend[...] verdedigd als fnuikende het verderfelijke subsidiestel[...] heer THORBECKE juichte de bedoeling des voorstellers [...] maar meende, dat de plaatsing van het amend. in [...] niet wel gekozen was, en hoopte dat hij, mogt het [...] worden afgestemd, niet zou worden afgeschrikt [...] op eene andere plaats gelijk voorstel te doen. Na eene [...] voerige verdediging van den voorsteller werd het [...] met 55 tegen 7 stemmen VERWORPEN.

Vóór de heeren Ten Cate, Hugenholtz, Zylker [...] van Eck, van der Veen en Reinders.

Art. 2. wordt daarna AANGENOMEN met 51 te[...] stemmen.

TEGEN de heeren: Sloet, Hoffman, v. Lennep, [...] penaer, van Asch v. Wijk, v. d. Poel, v. Reede, [...] Ten Cate en Hugenholtz.

De heer TEN CATE heeft al zijne overige amendem[...] daarop ingetrokken.

Art. 3, 4, 5 en 6 worden zonder discussie aangenomen.

Op art. 7, heeft de heer VAN HEIDEN REINESTEIN voorgesteld, om de instellingen eener kerkelijke gemeente, bestemd voor de armen eener bepaalde godsdienstige gezindte en van wege die kerkelijke gemeente geregeld en bestuurd, vrij te stellen van de verpligting, om de bepalingen betreffende hare inrigting en haar bestuur mede te deelen aan het gemeente bestuur. Dat amendement wordt verdedigd door den voorsteller en bestreden door de heeren: van Reede, Veening, van der Brugghen, Mackaij, Wintgens, en Thorbecke, welke laatste tevens aantoonde dat het artikel tot niets anders strekte dan tot eene nuttelooze vexatie.

De groote bezwaren waren eigenlijk tegen het art. zelf gerigt, en vele sprekers verklaarden dan ook, dat zij ook [illegible] zouden afstemmen, omdat hier willekeurig en [illegible] band werd gelegd op de armbesturen en instellingen [illegible] weldadigheid, die zij onbestaanbaar verklaarden met derzelver onafhankelijkheid.

De heeren [illegible] WINTGENS en VEENING, die om het zeerst zich beijverden [illegible] door de Regering wordt voorgesteld aan te prijzen, verdedigden tevens het artikel, waartoe het amend. betrekking had. De eerste deed het zelfs met dit gelukkige gevolg, dat zich nu nog meer leden daartegen verklaarden!

Wegens het vergevorderde uur worden de discussien uitgesteld tot morgen ochtend 11 ure.

Nog is voorgesteld het navolgende amendement op de wet op het armbestuur.

VII.

In art. 10 te laten wegvallen de woorden:

»en in den door dezen voor te schrijven vorm.»

VAN AKERLAKEN.

Voorstel van den heer Groen van Prinsterer, ter wijziging van de bestaande verordeningen op de autorisatie voor bijzondere scholen.

Wij Willem III, enz.

Allen, die deze zullen zien, of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging hebben genomen, dat, in afwachting van de regeling van het onderwijs, volgens art. 194 der Grondwet, de behoorlijke toepassing der bestaande verordeningen op de autorisatie voor bijzondere scholen voorziening vordert;

Gelet op de wet van 3 April 1806; op art. 1 van het Koninklijk besluit van 27 Mei 1830; en op art. 6 van het Koninklijk besluit van 2 Januarij 1842,

Zoo is het enz.

Art. 1. Omtrent de aanvrage tot oprigting eener lagere school wordt, hetzij door een gemeentebestuur, hetzij door de Gedeputeerde Staten, uiterlijk binnen zes weken uitspraak gedaan.

Art. 2. Bij afwijzing door Gedeputeerde Staten kan Onze beslissing worden gevraagd.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Het denkbeeld, hetwelk de ondergeteekende zich veroorlooft bij dit voorstel aan de Kamer te onderwerpen, is, in verband met de beraadslagingen der Kamer van 18 en 19 Maart en van 6 Mei, reeds zoo overbekend, dat er voorzeker niet dan eene bij uitnemendheid beknopte toelichting vereischt wordt.

De aanleiding tot het voorstel ligt in de verklaring van den Min. van Binnenl. Zaken, bij missive van 14 Junij 1853 aan ingezetenen van Uithuizen gedaan, en den 2den December in deze Kamer herhaald. De Minister is van oordeel, dat, na de weigering door plaatselijke en gewestelijke besturen van autorisatie voor eene bijzondere school, volgens de bestaande verordeningen, geenerlei hoogere tusschenkomst vergund is.

De gronden voor dit gevoelen behooren hier niet ter toetse te worden gebragt. Het gevolg der bekendmaking van die meening is, dat de gunstige werking der circulaire van 2 December 1849 gestuit wordt, en dat eene beslissing, waarbij dikwerf de gewetensvrijheid kan worden miskend, van de verscheidenheid der inzigten van locale en provinciale autoriteiten afhankelijk is gemaakt.

Het is den ondergeteekende voorgekomen, dat de verwerping met overgroote meerderheid zijner motie van orde den 6den Mei hem geene vrijheid geeft, om in dezen betreurenswaardigen toestand lijdelijk te berusten.

In dezelfde zitting heeft de kennisgeving van den Minister: »door de Regering zal geen voorstel worden gedaan», de stellige weigering van eene wet ter betere naleving van de bestaande verordeningen geconstateerd, zoodat nu, zonder den schijn van op het voornemen der Regering vooruit te loopen en door voorbarigheid gunstiger kansen prijs te geven, van het initiatief, als van het eenig overgebleven middel, gebruik kan worden gemaakt.

Ook is het openbaar, dat de Kame niet gerekend mag worden over het voorstel, hetwelk thans aangeboden wordt, reeds uitspraak te hebben gedaan. Ongeveer een derde der leden is den 6den Mei afwezig geweest; er kunnen tegen de motie velerlei bezwaren ook van redactie hebben bestaan; zoodanig *incidenteel votum* is in geene deele vergelijkbaar met de uitkomst eener beraadslaging langs den welligt zelfs eenigzins omslagtigen weg, dien het Reglement van Orde (artt. 74—79) voor de uitoefening van het initiatief afgebakend heeft. Bemoedigend daarenboven is de [illegible] der Kamer om aan de inlichtingen van den [illegible] hare goedkeuring te hechten, zoowel als hare belangstelling voor regt en billijkheid, bepaaldelijk in de zittingen van 18 en 28 Maart betoond.

Kansrekening moet ter zijde worden gelegd, waar *pligtbetrachting* te pas komt. Geen waarschijnlijkheid van mislukking is eene reden om niet de werking te beproeven der zoo belangrijke bevoegdheid, die de Grondwet aan den volksvertegenwoordiger verleent.

De bedenkingen tegen dergelijk voorstel, in de zitting van 6 Mei te berde gebragt, schijnen voor wederlegging vatbaar.

De overtuiging van een aanmerkelijk getal leden, dat de bevoegdheid des Konings reeds bestaat, maakt, wanneer men inderdaad wenscht in het aangenomen bezwaar te voorzien, een waarborg tegen den daaromtrent geopenbaarden twijfel niet overtollig, althans niet nu het tegenovergestelde gevoelen door de Regering zelve, gelijk reeds vroeger, bijv. in 1842, voorgestaan wordt.

De aanstaande *indiening* eener voordragt, volgens art. 194 der Grondwet, kan niet leiden tot uitstel eener tegemoetkoming aan de behoefte van het oogenblik, vooral bij de schier onoverkomelijke bezwaren, die men wegens den strijd van meeningen tegen het stand komen dezer algemeene wet voorziet.

De aanmerking van den Minister, dat de weigering van autorisatie *niet altijd* uit onverdraagzaamheid geschiedt, schijnt de gevolgtrekking te wettigen, dat er onverwijld bescherming vereischt wordt.

Het voorstel van den ondergeteekende is de *wettelijke omschrijving* van hetgeen reeds in 1841 door de Staatscommissie voor het lager onderwijs, bij haar verslag aan Koning Willem II, eenparig wenschelijk gekeurd werd. De Minister heeft in de zitting van 28 Maart medegedeeld, waarom deze wensch in het besluit van 1842 niet is opgenomen. Het was omdat hiervoor eene *wet* noodig scheen, terwijl, blijkens de circulaire van den toenmaligen Minister, de Regering de ondervinding nog wilde raadplegen omtrent de mogelijkheid eener *bedaarde en onpartijdige toepassing* van het besluit, alvorens de zaak te maken tot een punt van beraadslaging *bij de wetgevende magt.»*

De termijnsbepaling in art. 1 zal de omslagtigheid der behandeling beletten, waardoor ze somtijds maanden en jaren gerekt werd.

Door art. 2 zal aan de magteloosheid, waarin de Regering, ten gevolge van hare opvatting der bestaande verordeningen, gebragt is, een einde worden gemaakt.

De ondergeteekende durft, om het belang zoowel als om de eenvoudigheid van het veelbesprokene vraagstuk, met bescheidenheid den wensch uiten, dat het spoedig in overweging moge worden gebragt.

GROEN VAN PRINSTERER.

's Gravenhage, 15 Mei.

Z. M. heeft aan M. P. Smissaert eervol ontslag verleend als plaatsvervangend kantonregter te Enkhuizen.

Z. M. heeft aan J. C. C. van Oostveen Koentze eervol ontslrg verleend als procureur bij de arr.-regtbank te Alkmaar.

Z. M. heeft benoemd: tot notaris te Apeldoorn, R. P. M. Roeloffs, cand.-notaris en tot griffier bij het kantongeregt te Alkmaar Mr. M. A. Klappet, advocaat.

Z. M. heeft de scheepsklerk F. M. van der Schalk, op zijn verzook eervol uit die betrekking ontslagen.

Bij den Minister van Finantien is door tusschenkomst van den heer arrondissements-directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Zwolle, van een onbekende, ontvangen eene som van *f* 33,36, tot vergoeding voor wettig verschuldigde doch aan 's Rijks schatkist onttrokken geworden gelden.

Bij Beschikking van 11 Mei, heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken als leerlingen voor de telegrafie toegelaten C. van Kempe Valk, te Rotterdam, J. Lemans, te Amsterdam, H. J. Verwoert, te Putten - L. F. C. van Erp Taalman Kip, te Maassluis; P. Elve, te Poortvliet; G. J. Fruijthoff, te Amsterdam; J. G. Diehl, te 's Gravenhage, R. L. Jansen, te 's Gravenhage; H. L. C. Petrie, te Haarlem; K. Bloemendaal, te Deventer, J. F. Caspers, te Alkmaar, D. Houtman, te Utrecht, J. T. van Schouwenburg, te 's Gravenhage; W. H. Gosler, te Bergen op Zoom, A. C. van Erpecum, te Amsterdam; J. L. Burck, te Delft; J. A. Fleischer te Hontenisse; C. P. H. Tjarda van Starkenborg, te Maarssen en J. P. Stutterheim, te 's Gravenhage.

Wij vernemen met genoegen, dat onze geachte Burgemeester gehoor heeft gegeven aan de billijke reclames, welke tegen den maatregel, om reeds heden de kermis te doen eindigen zijn ingebragt.

Aan de ondernemers van publieke vermakelijkheden is thans aanzegging gedaan, dat zij ook nog morgen avond voorstellingen zullen mogen geven.

---

* Z. M. de Koning is aan een ernstig gevaar ontkomen. Heden middag ten half een, toen HD. zich naar het Huis ten Bosch zoude begeven, gezeten in een rijtuig, bespannen met twee paarden, rijdende van het zadel, gingen de paarden door van uit het Heulstraatje tot voor het Ministerie van Marine, alwaar zij werden tegengehouden. Het eene paard was reeds over de strengen. Dadelijk was eene menigte toegeschoten om hulp te bieden waarin een persoon zich moedig onderscheidde. Z. M. was rustig in het rijtuig blijven zitten, gaf nadat het span weder in orde was gebragt HD. dank minzaam te kennen, en reed vervolgens gelukkig zonder eenig letsel door.

Er is tegen morgen, Dingsdag, des namiddags ten één ure, eene vergadering van den gemeenteraad alhier beschreven:

A. tot het doen van eenige mededeelingen;

B. tot de benoeming der leden van de bureaux tot de verkiezing van een lid voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal;

C. tot het delibereren over:

1°. het ontwerp-verordening op de zetting, de bereiding en den verkoop van brood;

2°. de adressen ingekomen tegen den bouw van twee vleugels aan het Badhuis.

D. Tot het uitbrengen van het rapport der commissie der vordering van de aannemers der gasverlichting.

---

* Om gewigtige redenen is de dag der bijeenkomst van de vrienden van wijlen den vice-admiraal J. C. Rijk, tot het oprigten van een gedenkteeken op zijn graf, in plaats van den 17 dezer op den 12 dezer bepaald.

---

* Uit Parijs meldt men. dat aldaar is overleden de baron van Huissen van Kattendyke, oud minister van Buitenlandsche Zaken van den koning der Nederlanden. Hij had den ouderdom van 71 jaren bereikt.

---

* Z. M. de Koning heeft gisteren morgen de vroege godsdienstoefening in de Groote Kerk bijgewoond, onder het gehoor van den WelEerw. heer Ds. de Willigen. Des middags werd in dezelfde kerk de dienst vervuld door den emeritus-predikant Ds. Timmers Verhoeven. Bijzonder talrijk was de opkomst der lede om den begaafden kansel-redenaar nog eenmaal te mogen hooren. Hij boeide dan ook bijzonder de aandacht der hoorders door zijne welsprekende rede.

---

* Naar wij vernemen, heeft Z. M. de Koning aan de commissie te Vlaardingen, eene som van *f* 300 doen toekomen, ten behoeve der weduwen en weezen van de verongelukte varensgezellen; tot hetzelfde einde is bij gezegde commissie, eene bijdrage, groot *f* 100, van Z. K. H. prins *Hendrik*, en eene, groot *f* 50, van prins *Frederik* der Nederlanden, ontvangen.

---

* Tot het doen van examen voor de rijks-telegraphie, hadden zich eerst 50 adspiranten aangemeld, doch 36 hebben zich aan het onderzoek onderworpen, waarvan er 19 aan het examen hebben voldaan.

---

* In de residentie is aangekomen, en aan het *Hôtel de l' Europe* afgestapt, Z. Exc. de baron *von Steinberg*, zaakgelastigde van Z. M. den Koning van Hanover, bij de hoven van Nederland en België, komende van Brussel.

---

* Eergisteren zijnde de laatste dag, waarop de koffijhuishouders enz., volgens art. 1 van de zonderlinge verordening vastgesteld bij den gemeenteraad, den 28 Maart 1854, bij den Burgemeester, hoofd der gemeente-policie, schriftelijk kennis moesten geven, dat zoodanig beroep door hen wordt uitgeoefend, waren nog slechts van 250 personen, de kennisgevingen ingekomen, zoodat ruim 200 kasteleins verzuimd hebbende, om aan het voorschrift der verordening te voldoen, ter zake van dat verzuim, voor het kantongeregt zullen te regt moeten staan.

Eergisteren werd te Rotterdam door de Rotterdamsche telegraafmaatschappij aanbesteed de aanleg van eene electro-magnetische telegraaflijn van hier naar Hellevoetsluis, Brielle, Dirksland en Brouwershaven, welk werk aangenomen werd door den heer C. van Wijngaarden te Sliedrecht, voor de som van *f* 22,300.

Men schrijft uit Roosendaal, dat thans weder eene aanmerkelijke wijziging in het plan der spoorweg-maatschappij van Antwerpen naar Rotterdam zou zijn ontstaan. De weg zou eerst op den 1 Junij worden geopend, omdat eerst dezer dagen aan onze Regering de voordragt der uren van vertrek en aankomst is ingediend; intusschen zou men besloten hebben, den weg tot aan zeker punt van den straatweg van Oudenbosch, de Zep genaamd, te openen, zijnde een uur gaans voorbij Roosendaal in de rigting van Breda. Men is daar bezig met het maken van het stationsgebouw. Men kan intusschen door de voortdurende verandering in de plannen der directie, niets met zekerheid zeggen.

Delft, 12 Mei. Dingsdag den 9den had alhier de vergadering van het koninklijk instituut van ingenieurs plaats. Nadat de vergadering eenige huishoudelijke werkzaamheden had verrigt en mededeeling was gedaan van eenige ingezondene boekwerken en stukken, werd o. a. eene verzameling houtsoorten vertoond, die op Banka en Bintang gevonden worden, met de beschrijving door het lid Haiting.

× × **Leijden**, 14 Mei. Heden werd de openstaande leeraarsplaats bij de Doopsgezinde gemeente alhier, veroorzaakt door het overlijden van Ds. A. Doijer Tz. vervuld. Ds. C. Sepp van Zaandam herwaarts beroepen, verbond zich aan de gemeente met eene sierlijke rede over Hand. I : 6—8 in tegenwoordigheid van eene talrijke schare uit de verschillende Christelijke kerkgenootschappen.

— Men verneemt, dat door HH. Curatoren der Leijdsche Hoogeschool bij den Gemeenteraad van Leijden aanvrage is gedaan, om [illegible] der kleine Ruine, ten einde langs het Rapenburg daarop te plaatsen een gebouw ten dienste van het onderwijs in de Schei-, Natuur- en [illegible] wetenschappen.

Leyden, 12 Mei. Heden promoveerde tot doctor in de letteren, A. H. G. P. van der Es, geb. te Sassenheim, na openlijke verdediging van een *Specimen Philologicum Inaugurale, exhibens adnotationes ad Lycurgi orationem in Leocratem.*

Zutphen, 14 Mei. Wij vernemen, dat het kavallerie-garnizoen, dat op den 8 dezer alhier is aangekomen, ons binnen kort, tijdelijk weder zal verlaten, om het kamp mede te betrekken.

— Sedert eenige dagen wordt hier een 66jarige grijsaard

vermist, die sedert langen tijd zeer aan het misbruik van sterken drank was verslaafd. Men twijfelt er niet aan, of hij heeft zich zelven het leven benomen. Treurige gevolgen voorwaar, van die ongelukkige hartstogt, waarvan Zutphen zoo vele voorbeelden heeft aan te wijzen. Jammer dat de ijverige pogingen, die thans, allerwege bijna, tegen dien verpestenden drank worden aangewend, niet krachtiger ondersteuning vinden. Zouden misschien de bestuurders der hier bedoelde vereeniging, niet veel vermogen bij te dragen, om meerdere ondersteuning te erlangen, door hunne veeltijds eenzijdige rigting, zoo in het staatkundige als godsdienstige, met eene meer liberale te verwisselen?

— De prijzen der granen en boter, zijn op de laatste marktdagen merkelijk gedaald. De berigten over weide- en hooilanden blijven voortdurend gunstig.

Den **Helder**, 14 Mei. Het état-major van het transportschip *Prins Willem Frederik Hendrik* is thans aldus zamengesteld: J. W. de Ruiter de Wild, luit. ter zee 1ste kl., kommandant; J. J. B. de Jonge Oudraat, J. B. Evervijn, A. M. Simon, luits ter zee 2de kl.; H. Evertse, offi. van gez. 2de kl.; O. Eschandrien, offic. van adm. 2de kl. Men meldt, dat dit schip eerst victualie zal overbrengen, naar Z. M. fregat *Doggersbank*, thans te Smirna liggende, en daarna naar West-Indië vertrekt.

Roozendaal, 13 Mei. Gisteren waren hier de heeren de Rooij, hoofdinspecteur der belastingen, en van der Kun, hoofdinspecteur bij den waterstaat, die met een extra-trein naar Belgie zijn gestoomd, om de in- en uitklaring te regelen, en den toestand van den weg op te nemen. Men mag hieruit afleiden, dat de weg nog zelfs niet op 1 Junij zal worden geopend.

Eerste Huwelijks-afkondiging.

Zondag, 14 Mei 1854.

Ernst Emile Adolphe Graaf van Bijlandt, 43 j., met Jonkvr. Susanne Adelaide Jeanne Henriette van Vredeburch 28 j. — Willem Anne Baron de Constant Rebecque, 27 j. met Emma Eugenie Frederique Gravin van Rechteren, 21 j. — Joachem Jan Kips, 47 j., met Johanna Magdalena van der Schaaff 46 j. — Samuel Johannes de Vletter 30 j., met Anna Sophia Wilhelmina Elisabeth Zimmerman, 19 j. — Jan Diderik van Genderen, 33 j., met Jeannette Macheline Henriette de Jongh van Arkel 32 j. — Hendrik van den Berg, 27 j., met Reintje Gerritsen, 27 j. — Jacobus de Broekert 32 j., met Louisa Johanna van Toorenburg 27, j. — Adrianus Kuijn, 27, j., met Johanna Jacoba Petri, 26, j. — Willem van Korlaar, 28 j., met Henriette Jacqueline Sablairolles, 20 j. — Paulus van Weezel bijna 30 j., met Susanna Magdalena Margaretha Saalberg, 24 j. — Pieter van den Berg, 34 j., met Maria Volbergt 36 j. — Pieter Frederik Westerhelwig 26 j., met Helena Kronenberg 40 j., wed. van Roelof van Beusekom — Leonardus Hols 65 j., wed. van Johanna Theodora Schippers, met Johanna Elisabeth Spieringhs, 38 j. — Arie Vrolijk, 22 j., met Pieternella Rog, 21 j. — Dirk Westerduin, 29 j., wed van Jaapje De Mos, met Maria van Rhee, 24 j., — Pieter Lindeijer 35 j., met Elisabeth Sophia Havelaar, 28 j. — Jan Klein Bannink, 23 j., met Elisabeth van Huijsen, 28 j. — Wilhelmus Gerardus Buijtendorp 25 j., met Martina Stephana Rietdijk, 31 j. — Mr. Jacob Carel van de Kasteele, 38 j. met Jonkv. Antonia Henrietta van Iddekinge, 30 j. — Jan Jurrien Wollewever, 30 j., met Neeltje Kerssen, 30 j. — Petrus Joannes Offermans, 31 j., met Philippina Johanna Adriana van Oerle, 28 j. — Levie Speijer 19 j., met Zippora Abrahams 27 j. — Martinus Kraan 27 j., met Berdina Maria Valstar 21 j. — Willem de Haak, 38 j., met Catharina Elisabeth van Nieuwlandt, 38 j. — Fredrik Hanssen, 26 j., met Hermina Antonia van der Valk 29 j.

Correspondentie.

W. te S. Het stuk over de Maatschappij van weldadigheid zullen wij gaarne ontvangen.

De geschiedenis betrekkelijk zekere handopening in eene gemeente van Overijssel is voor plaatsing niet geschikt.

Advertentiën.

Grand Théâtre des Variétés
et Pantomimes,

onder Directie van

SCHOEMAN en VAN LIER,

staande met hunnen eleganten Schouwburg op het Plein, No. 1 van het Fransche Koffijhuis.

DINGSDAG 16 MEI.

(zekere en finale sluiting.)

Het Tooverklokje

OF

LUCIFER PAGIE.

Komieke Opera in 3 Bedrijven, naar het Fransch, La Clochette, muzijk van Herold.

(Mw. van Lier — Lucifer.)

Daarna:

DE SCHIPBREUK VAN

TOM POUCE.

Ballet-Pantomime in een bedrijf, waarin de Admiraal 3 onderscheidene karakters zal vervullen.

Tot Slot:

RECEPTIE VAN TOM POUCE bij de Dames in de zaal.

☞ De Admiraal kan voor Particulieren visites ontboden worden, waarvoor men zich aan den Schouwburg gelieve te adresseren.

Het Portret van Admiraal TOM POUCE, door een der eerste Artistes van Italië gegraveerd, is à 50 Cts. aan het Bureau te bekomen.

Aanvang ten 8½ ure.

Prijzen der plaatsen. Eerste Rang *f* 1.49. 2de Rang *f* 1. 3de Rang *f*0.70. 4de Rang 40 c.

Plaatsen zijn te bespreken iederen dag van 10 tot 3 en van 4 tot 6 ure à 10 cts. extra voor iedere plaats.

(458)

SALON DES VARIÉTÉS.

VAN

P. Boas en N. Judels,

staande de Nieuwe groote Schouwburgtent op het Plein,

DINGSDAG 16 MEI.

tot zekere sluiting.

COQUELICOT

OF DE LELIJKE HERBERGIER

uit den gouden Faisant.

Nieuwe vrolijke Vaudeville in 3 bedrijven, naar het Fransch.

Na dezelve:

NISUS EN EURIJALE,

Nieuwe vrolijke Vaudeville in een bedrijf.

Zullende de hoofdrollen door den Heer JUDELS vervuld worden.

(459) Aanvang 8½ ure.

BOAS en JUDELS.

MUSEUM ANATOMIQUE.
De Koning der Matapars.

die de aandacht van alle Kunstliefhebbers overwaardig is, te meer daar dit ligchaam naar Parijs teruggaat, als behoorende aan eene bijzondere maatschappij en dus niet meer voor het publiek zigtbaar zijn zal.

Sedert dat de ontleedkunde de voorwerpen van de Museums heeft geleverd, is er nimmer merkwaardiger stuk aan de weetgierigheid van het Publiek aangeboden, dan het ligchaam van den vermaarden

Wilden der eilanden van Senegambia;

dit Hoofd van een stam werd gedood in een strijd, gevoerd tegen de vaartuigen van den Kapitein LULLIER, die deze eilanden was komen verkennen.

HET ANATOMISCH MUSEUM

bevat meer dan 800 Anatomische Voorwerpen.

DE ENTRÉE is 25 CENTS.

Dagelijks te zien van des morgens 10 tot des avonds laat, in het daartoe ingerigte Lokaal *op de PLAATS, naast de Gevangenpoort.* (460)

Plein, naast de Loge der Heeren Boas en Judels,

Elken avond, gedurende de Kermis, ten 8½ ure,

GROOTE SOIRÉE

MYSTÉRIEUSE ET FANTASTIQUE,

par le Professeur

LASSAIGNE.

Mr. VALENTIN,

dit L'HOMME A LA POUPÉE.

Séance nouvelle de Magnétisme et Somnambulisme. Expérience, faite sur le Somnambule JULIO.

Intermèdes par les jeunes ARTHUR et sa sœur LOUISE. etc., etc. volgens PROGRAMMA.

Op de plaats der Gaz-fabriek te 'sHage

Op heden Dingsdag 16 Mei des namiddags ten 3 ure precies.

82ste Opstijging

VAN

PROFESSOR LASSAIGNE,

met zijne nieuwe fraaije en van onmisbare toestellen voorziene Ballon.

De toebereidselelen tot vertrek en de vulling der ballon zal in tegenwoordigheid van het publiek in minder dan 30 minuten geschieden.

Entrée *f*1.49 de persoon. Het bureau is geopend des namiddags ten 2 ure. Gereserveerde plaatsen zijn te verkrijgen in Café français op het Plein, Café restaurant, bij den heer van der Pijl, aan het [...] tent, en op den dag aan de gaz-fabriek.

Bij ongunstig weder zal de luchtreis zijn [...] tot morgen Woensdag.

MUSÉE MILITAI[...]
SCHOUWTOONEEL
VAN DEN

OORLOG IN HET OOST[...]

VOOR DE EERSTE MAAL BINNEN DEZE[...]

Sedert 1761, het jaar waarin de Wassenbe[...] het eerst verschenen, heeft men zich [...] houden, om dezelven op eene geschiedkundige [...] rangschikken; men is niet verder gegaan dan [...] genen persoon op eene tafel te plaatsen, en [...] elkander te verwarren, dat zich soms Oorlogshe[...] schiedkundigen, Dichters, Priesters, Vorsten, [...] Misdadigers, bijeen bevonden; dit belangrijk [...] heeft de Eigenaar van dit Museum verbeterd [...] op zoodanige wijze, dat deze soort van inrigti[...] nieuw is.

Staande de wel ingerigte Tent op de *PLA[...]* den Vijverberg.

Te bezigtigen van 10 ure des morgens to[...] des avonds.

☞ De Eigenaar, voor het eerst in Holla[...] en geen moeite noch kosten gespaard [...] hoopt zijne ijverige moeite beloond te [...] een veelvuldig bezoek.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY, *he[...] eene wonderbaarlijke uitwerking gedaan op [...] sedert tien jaren aan een scorbutieke huituits[...] dende.* De heer Mackridge, scheepleverancier te [...] in de Pricesstraat woonachtig, had sedert tien [...] scorbutieke huiduitslag aan eene zijner handen [...] zooveel pijn veroorzaakte, dat zijn ligchaamgeste[...] door verzwakte. Gedurende dien tijd was hij on[...] deling van eenige der bekwaamste geneesheeren [...] der de minste verbetering in zijnen toestand te o[...] Eindelijk kocht hij bij den heer Thompson, ap[...] de Stenhopestraat te Liverpool, eenige pillen e[...] Holloway; en eenigen tijd in het gebruiken [...] volhard hebbende, kreeg hij eene volmaakte ge[...] vorige ligchaams krachten terug.

Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.[...] *f* 20.50. Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.0[...] *f* 13.85, *f* 20.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te beko[...] C. VAN DORT, te 's Hage; bij B. ADAMA, te [...] bij de Wed. A. P. MILIUS, te Utrecht en bij [...] MAN, Hoofd-depôthouder te 's Bosch, alsmede [...] Strand 244, HOLLOWAY'S Etablissement.

223ste Nederlandsche Staats-L[...]

1e LIJST. 3e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

No. 1613 *f* 2500; No. 17818, 10034, 14[...]

Prijs-Courant der Effe[...]

AMSTERDAM, 15 Mei 1854.

Nederland.	Pct.		Rusland.
Ned.W.Schuld.	2½	57 5/8 7/8 5/8	
Dito Certificat.	3	68 3/8 ½	*Hope* 1798/1816
Dito dito	4	85½ ¾ ½	Dito 1828/1829
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1838
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito
Hand.-Maats.	4½	115½ 116½	Dito *Hope*
Belgie.			Dito *Stieglitz.*
Certificaten.	2½		Dito dito 5e Ser.
Dº *Rothschild.*	2½	46½ 47	Inschr. Assig.
Frankrijk.			Certific. dito
Obligatien.	3		**Polen.**
Spanje.			
Nieuwe	1	18¼ 7/16 ¼	Obligatien
Dito Buitenl.	3		**Oostenrijk.**
Dº Binnenl. 6/m.	3	33 13/16 15/16	
Bew. Sp. Com.		3 13/16 (7/8	Metalliek
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.
Portugal.			Dito letter B
Londen nieuwe.	5	33 ½ 1/16	Dito 1847
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852

Braz., bij Roths. p. s. 500 5 pct. 93, [...] 3 pct. 22⅞, 23, ⅞; dito Onb. 22⅞, 23, [...] 15⅜; Peru 4½ pct. 57½; Recep., Nieuwe [...] 73, 72½.

Aanzienlijke kooporders welke in meest alle [...] geëffectueerd werden, hebben de markt hare [...] weging merkbaar doen vervolgen.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te [...]